

Veta a vetné členy v nemčine

Podobne ako v slovenčine, aj v nemčine sa veta skladá z vetných členov. Vetné členy sa zase skladajú zo slovných druhov (teda zo slov):

Das Kind spielt mit dem Auto im Sand. = Dieťa sa hrá s autom v piesku.

Vetný člen	v slovenčine	v nemčine
Podmet	- tu vyjadrený podstatným menom: Dieťa	Das Kind
Prísudok	- vyjadrený <i>len</i> slovesom: sa hrá	spielt
Predmet	- tu vyjadrený podstatným menom: s autom	mit dem Auto
Príslovkové určenie	- tu vyjadrený podstatným menom: v piesku.	im Sand.

Vety budeme deliť na:

- 1.) jednoduché (jeden prísudok resp. sloveso) – napr. Ich bin Lehrer. = [Ja] Som učiteľ.
– podmet (tu Ich resp. Ja) sa v slovenskej vete bežne zamlčí, ale v nemeckej vete nie.
- 2.) súvetie (dva a viac prísudkov resp. sloviess) – sa ešte delí na:
 - a.) prirad'ovacie – hlavné resp. rovnocenné vety spojené do jednej vety s jednou z týchto spojok: und, aber, oder, sondern, denn.
– napr. Ich bin Lehrer und ich lehre Deutsch. = [Ja] Som učiteľ a [ja] učím nemčinu.
– alebo aj bez spojky: Ich bin Lehrer, ich lehre Deutsch. = [Ja] Som učiteľ, [ja] učím nemčinu.
 - b.) podrad'ovacie – vety (jedna hlavná, ostatné vedľajšie a podradené) spojené do jednej vety s jednou zo spojok ako: als, wenn, weil, dass, ...
– napr. Ich lehre Deutsch, weil ich Lehrer bin. = [Ja] Učím nemčinu, lebo [ja] učiteľ som.
– všimnite si odlišný slovosled vetných členov v slovenskom a v nemeckom podrad'ovacom súvetí. V čom je rozdiel?
– hlavnou vetou (HV) sa môžeme pýtať na vedľajšiu vetu (VV). Ktorá je teda HV a ktorá VV v príklade vyššie?

Slovosled (usporiadanie vetných členov vo vete) rozoznávame podľa postavenia prísudku resp. slovesa, ktoré je vždy pevne dané:

- 1.) sloveso je na 1. mieste v: – priamej opytovacej vete (otázke): Bin ich Lehrer? = Som [ja] učiteľ?
– rozkazovacej vete: Lehre Deutsch! = Uč nemčinu!
- 2.) sloveso je na 2. mieste v: – oznamovacej vete: Ich bin Lehrer. = [Ja] Som učiteľ.
– nepriamej opytovacej vete (otázke): Wer bin ich? = Kto som [ja]?
- 3.) sloveso je na konci vety vo vedľajšej vete: Ich lehre Deutsch, weil ich Lehrer bin. = [Ja] Učím nemčinu, lebo [ja] učiteľ som.

Aké druhy viet rozoznávame podľa ich ukončenia (bodka, otáznik, výkričník)?